

DOSSIER
0318-03 Beheersplan Verrijk

DEELDOSSIER
Bibliografie

FASE
Beheersplan

DATUM
07/2018

Beheersplan site O.L.V.- Hemelvaartkerk Verrijk: bibliografie kerkhof en kerkhofmuur

Inhoudsopgave

1.	Onuitgegeven bronnen	4
1.1.	Algemeen Rijksarchief [AR] – Gedigitaliseerde archieven	4
1.2.	Brussel, Algemeen Rijksarchief [ARA]	4
1.3.	Vorst, Rijksarchief te Brussel [RAV]	6
1.4.	Leuven, Rijksarchief	7
1.5.	Leuven, Archief Agentschap Onroerend Erfgoed Vlaams-Brabant [AOEVB]	7
1.6.	Boutersem, Gemeentearchief [GABO]	8
1.7.	Verrijck, Archief kerkfabriek en parochie O.L.V.-Hemelvaart [AKPV]	10
1.8.	Brussel, Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis [KMKG]	11
1.9.	Leuven, Universiteitsarchief KU Leuven	11
1.10.	Verrijck, Verzameling Bogaerts - Theys	12
1.11.	Boutersem, Fotoarchief Heemkundige Kring Velpelven	12
1.12.	Brussel, Archief Origin Architecture & Engineering	12
1.13.	Inventaris kerkhof Verrijck (Leen Jansen, kunsthistorica)	12
1.14.	Archeologisch onderzoek All-Archeo	13
1.15.	Verzameling Anne-Mie Havermans	13
1.16.	Archief Epitaaf vzw	13
1.17.	Informatie ontvangen van derden	13
2.	Wetten, decreten en reglementen	14
3.	Secundaire literatuur	15
4.	Databanken	17
4.1.	Agentschap Onroerend Erfgoed	17
4.2.	Belgian War Dead Register (War Heritage Institute, Brussel)	18
4.3.	Erfgoedplus	18
4.4.	Geopunt Vlaanderen (www.geopunt.be)	21
4.5.	Koninklijk Instituut voor het Kunstpatrimonium [KIK]	22
4.6.	Namenlijst In Flanders Fields Museum (Ieper)	23
4.7.	ODIS	23
5.	Websites	24
6.	Mondelinge informatie	26
7.	Foto's	27

1. Onuitgegeven bronnen

1.1. Algemeen Rijksarchief [AR] – Gedigitaliseerde archieven

- *Primitieve plannen van het kadaster (toegang D1)*¹

19803. Sectie B, Percelen van 1 tot 398, 'Cite du Château'. [1830-1834]²

[beschrijving inv. nr. 19803 is niet correct: zie opschrift op plan: Com^e de Vertryk. Section B, 1e partie du n° 1 à 338 dite de l'Eglise, en deux feuilles. Levée par mr. [Aretz?] géomètre de 1re classe]

1.2. Brussel, Algemeen Rijksarchief [ARA]³

- *Plans de monuments belges rassemblés par le service du Répertoire des biens culturels (1952-1960)*⁴

113. Verrijck (Boutersem, Brabant) – Onze-Lieve-Vrouwekerk⁵

113/1. Bâtiment – généralités et détails

113/1/9. Récolte des eaux pluviales, 10%, [P. Langerock], 10/08/1904, crayon et encre de Chine sur calque, 41 x 47.⁶

¹ ANNELIES COENEN, GEERT LELOUP en MICHEL TRIGALET, *Inventaris van de primitieve plannen van het kadaster (toegang D1)* (https://search.arch.be/ead/BE-A0550_007345_007065_DUT) (geraadpleegd op 28 maart 2018).

² Onderdeel archiefbeschrijving: Naam landmeter = Areta, Oude benaming gemeente = Vertryk.

³ Geraadpleegd op 3 juli 2018 door Joke Nijs (Origin).

⁴ THOMAS COOMANS, *Les plans de monuments belges rassemblés par le service du Répertoire des biens culturels (1952-1960) et conservés aux Musées Royaux d'Art et d'Histoire à Bruxelles* (Fonds conservés hors des archives de l'État 2), Brussel, 1992, pg. 197-199; Dit archiefbestand bevond zich in de Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis (Brussel), maar werd in 2017 aan het Algemeen Rijksarchief overgedragen. (informatie i.v.m. overdracht ontvangen via e-mail van Monique de Ruelle (KMKG) aan Anne-Mie Havermans, 18 juni 2018).

⁵ Deze map bevat naast stukken i.v.m. het kerkhof en de kerkhofmuur ook heel wat stukken i.v.m. de kerk. Één rudimentaire schets (achterzijde van 113/1/10: Plan voor de goten met klampsteen en mortel gemetseld, s.d.) met de plattegrond van de kerk en het kerkhof werd niet in de studie verwerkt en werd niet in de bibliografie opgenomen. Uitleg bij identificatie in inventaris: 1) wanneer het archiefstuk gesigneerd is, werd de naam in hoofdletters in de beschrijving opgenomen (vb. 113/3/1: TAEI (vermoedelijk Taes i.p.v. Tael)); 2) wanneer het archiefstuk niet gesigneerd werd, maar de archivariissen het archiefstuk op basis van verder onderzoek aan een persoon konden verbinden, werd de naam in kleine letters en tussen haakjes in de inventaris opgenomen (voor Verrijck is dit steeds [P. Langerock]); 3) wanneer het archiefstuk niet gesigneerd is en de auteur niet kon worden geïdentificeerd, werd s.n. in de beschrijving opgenomen; Tussen de stukken i.v.m. Verrijck is maar 1 stuk effectief gesigneerd door P. Langerock: 113/1/7: "Parochiekerk van Verrijck. Teekening voor de versterking der steunmuren der kruisbeuken", Leuven den 20^e juli 1904 (handtekening PL). (COOMANS, *Les plans de monuments belges*, pg. 36, 197-199).

⁶ In beheersplan opgenomen als: 113/1/9: "Parochiekerk van Verrijck. Teekening voor het plaatsen der duikers in steine verniste buizen van 0,12 m binnenkant", Leuven den 10 augustus 1904.

113/3. Clôture du cimetière

113/3/1. Cimetière, plan en vue d'un agrandissement, 0,4%, TAEL, 07/07/1906, encre de Chine sur papier, 27 x 41.⁷

113/3/2. Cimetière, plan du projet d'agrandissement et élévations des murs, 1%, [P. Langerock], 16/08/1906, encre de Chine et crayon sur calque, 69 x 90.⁸

113/3/3. Mur du cimetière, élévation et plan, 2%, s.n., s.d., crayon sur calque (déchiré), 27 x 52.⁹

113/3/4. Plan du cimetière, 1%, section du mur, élévation et plan, 2%, [v°: plan du cimetière, relevé], s.n., 02/07/1906, crayon sur papier, 62 x 82.¹⁰

113/3/5. Mur du cimetière, élévation et plan, 1 %, [P. Langerock], 26/01/1900, crayon et lavis, 33 x 65.¹¹

113/3/6. Mur du cimetière, élévation et plan, 10%, s.n., s.d., crayon sur papier, 39 x 40.¹²

113/3/7. Métré descriptif de la construction du mur d'enceinte du cimetière, 1 pièce.¹³

⁷ In beheersplan opgenomen als: 113/3/1: "Commune de Verrijck. Plan du cimetière de Verrijck et d'un terrain à acquérir pour l'agrandissement du cimetière", Boutersem le 7 juillet 1906 (handtekening "le géomètre juré" [The. Taes ?]).

⁸ In beheersplan opgenomen als: 113/3/2: "Gemeente Verrijck. Voorlopig ontwerp der vergroting van het kerkhof, en bouwen van een omheiningmuur", Leuven den 16 augustus 1906.

⁹ In beheersplan opgenomen als: 113/3/3: Voor- en bovenaanzicht kerkhofmuren westzijde en zuidzijde (deel), s.d.

¹⁰ In beheersplan opgenomen als: 113/3/4: Plattegrond kerk en kerkhof met voor- en bovenaanzichten kerkhofmuren (niet afgewerkt), s.d. (op achterzijde (met schets kerk en kerkhof) werd geschreven: Verrijck – 2-7-06 [= 1906]) (voorzijde); 113/3/4: Schets met plattegrond kerk en kerkhof met paden en kerkhofmuren, [Verrijck – 2-7-06 [= 1906]?] (achterzijde).

¹¹ In beheersplan opgenomen als: 113/3/5: "Mur de clôture pr. le cimetière de Verrijck", Leuven den 26 januari [1890/ 1900?] (voor- en bovenaanzicht, opgemaakt door [P. Langerock?]) [= kerkhofmuur noordzijde].

¹² In beheersplan opgenomen als: 113/3/6: "Commune de Verrijck – Mur de clôture du cimetière. Commande de pierre", Louvain ce 2 avril 00 [= 1900]).

¹³ In beheersplan opgenomen als: 113/3/7: "Parochiekerk van Verrijck. Vergroting van het kerkhof en bouwen van een omheiningmuur. Bestek", s.d. (kladversie).

- *Archief Ministerie van Justitie. Directoraat-generaal Burgerlijke Wetgeving en Erediensten. Dienst Erediensten en Vrijzinnigheid. Dossiers van de gebouwen van de katholieke eredienst (toegang I 529)*¹⁴

638. Église Onze-Lieve-Vrouw hemelvaart, 1845-1990.

1.3. Vorst, Rijksarchief te Brussel [RAV]¹⁵

- *Provinciaal bestuur Brabant. Archief neergelegd in 1921-1923. "Thion 2". Inventaris door Camille Tihon [1925] (toegangen in beperkte oplage: 48)*¹⁶

1001 – 1011. Construction et restauration de cimetières et de morgues, de 1888 à 1918

1010. o.a. Verrijck 1900-1901.

[1 omslag]

- *Provincie Brabant. Provinciebestuur. Reeks R. Dienst 15. Dossiers m.b.t. het administratief toezicht op buurtwegen en werken inzake volksgezondheid (1836-1967) (toegang T 86)*¹⁷

335. Verrijck: kerkhof, 1960 (1123).

[1 omslag]

- *Provincie Brabant, begrotingen van kerkfabrieken, (1926-1931) 1950-1959 (toegang I 2006)*¹⁸

423. Verrijck, Onze-Lieve-Vrouw Hemelvaart, 1950-1959.¹⁹

[1 omslag]

- *Provincie Brabant. Provinciebestuur. Toezicht op kerkfabrieken. Begrotingen en rekeningen, 1957-1969 (toegang I 2011)*²⁰

450. Verrijck, 1960-1969, Onze-Lieve-Vrouw ten Hemel-Opneming, 1960-1969.²¹

1 chemise [= omslag]

¹⁴ C. SIX, *Inventaire des archives du Ministère de la Justice. Direction générale de la Législation civile et des Cultes. Service des Cultes et de la laïcité. Bâtiments du culte catholique, [1809] 1830-2002 (toegang I 529)* (http://search.arch.be/ead/BE-A0510_005435_004230_FRE) (geraadpleegd op 13 juni 2018).

¹⁵ Geraadpleegd op 14 juni 2018.

¹⁶ *Provinciaal bestuur Brabant. Archief neergelegd in 1921-1923. "Thion 2". Inventaris door Camille Tihon [1925]* (Rijksarchief Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Toegangen in beperkte oplage: 48), Brussel, 1991, pg. 33-34.

¹⁷ GRIET MARECHAL en ILSE VAN DAMME, *Provinciebestuur Brabant. R Dienst 15 (buurtwegen en werken inzake volksgezondheid) (toegang T 86)*, 2004, pg. 20 (https://search.arch.be/ead/BE-A0541_005719_004461_DUT) (geraadpleegd op 13 juni 2018).

¹⁸ MARC DE BECKER, *Inventaire des archives de la province du Brabant, budgets des fabriques d'églises, 1950-1959 (toegang I 2006)*, pg. 31 (https://search.arch.be/ead/BE-A0541_007376_007101_FRE) (geraadpleegd op 13 juni 2018).

¹⁹ "Begroting van de fabriek der kerk van Verrijck voor het jaar 1950" t.e.m. "Begroting van de fabriek der kerk van Verrijck voor het jaar 1959".

²⁰ MARC DE BECKER, *Inventaire des archives de la province du Brabant, budgets et comptes des fabriques d'églises, 1957-1969 (toegang I 2011)*, pg. 46, 83, 94 (https://search.arch.be/ead/BE-A0541_005726_007221_FRE) (geraadpleegd op 13 juni 2018).

²¹ "Begroting van de fabriek der kerk van Verrijck voor het jaar 1960" t.e.m. "Begroting van de kerkfabriek voor het jaar 1969".

937. Onze-Lieve-Vrouw, Verrijck, 1963-1966.²²

1 chemise [= omslag]

1083. Verrijck, 1957-1966, Onze-Lieve-Vrouw ten Hemel Opneming, 1957-1962.²³

1 chemise [= omslag]

1.4. Leuven, Rijksarchief

- *Archief notaris Laurens Louis Denis, Verrijck en Leuven (toegang 882/786)*²⁴

[1-33. minuten, 1763-1796].²⁵

33 banden

- *Archief gemeente Verrijck (1812-1915) (toegang 351/43)*²⁶

[2. Verslagen van de zittingen van de gemeenteraad, 1876-1880].²⁷

1 deel

- *Archief van de kerkfabriek en de parochie O.L.V.-Hemelvaart (Verrijck) (onderdeel van archieffonds Kerkelijk archief Vlaams-Brabant (toegangen 601))*²⁸

niet geraadpleegd

1.5. Leuven, Archief Agentschap Onroerend Erfgoed Vlaams-Brabant [AOEVB]

Foto westzijde kerk (met kerkhof en kerkhofmuur), 1967.²⁹

²² "Rekening van de kerkfabriek over het jaar 1963" t.e.m. "Rekening van de kerkfabriek over het jaar 1966".

²³ "Rekening van de fabriek der kerk van Verrijck over het jaar 1957" t.e.m. "Rekening van de kerkfabriek over het jaar 1962".

²⁴ *Inventarissen van het notariaat Vlaams-Brabant Notaris Laurens Louis Denis, Verrijck en Leuven (toegang 882/786)* (https://search.arch.be/ead/BE-A0518_112378_110988_DUT) (geraadpleegd op 30 mei 2018); Dit archief is (deels?) gedigitaliseerd en raadpleegbaar via de website van het Rijksarchief.

²⁵ Dit archief werd niet geraadpleegd.

²⁶ *Inventaris van het archief van de gemeente Verrijck (1812-1915) (toegang 351/43)* (https://search.arch.be/ead/BE-A0518_112246_110868_DUT) (geraadpleegd op 2 februari 2018).

²⁷ Dit register werd niet geraadpleegd.

²⁸ Inventaris archief kerkfabriek en parochie O.L.V.-Hemelvaart (Verrijck) (word-doc met titel: 601-Verrijck) ontvangen via e-mail van Marc Carnier (Rijksarchief Leuven) aan Anne-Mie Havermans, 9 februari 2018; Dit archief werd niet geraadpleegd.

²⁹ Geraadpleegd door Origin Architecture & Engineering; datering (1967) ontvangen van Origin; Op basis waarvan deze datering gebaseerd is, is niet gekend.

[Dozen i.v.m. Verrijk (met stukken i.v.m. kerkhof en kerkhofmuur)]³⁰

1.6. Boutersem, Gemeentearchief [GABO]³¹

GEMEENTEARCHIEF VERRIJK (vóór fusie vanaf 1 januari 1965)³²

Register notulen gemeenteraad en college van burgemeester en schepenen 29 april 1894 – 28 mei 1921

Register notulen gemeenteraad en college van burgemeester en schepenen 1 juni 1921 – 7 december 1929

Register notulen gemeenteraad en college van burgemeester en schepenen 4 januari 1943 – 28 december 1964

Register notulen college van burgemeester en schepenen 31 oktober 1947 – 11 mei 1964

GEMEENTEARCHIEF BOUTERSEM (vanaf fusie 1 januari 1965)³³

Register notulen college van burgemeester en schepenen 23 maart 1964 – 2 februari 1967

Register notulen college van burgemeester en schepenen 17 februari 1967 – 31 december 1976

Register notulen gemeenteraad 5 februari 1963 – 27 oktober 1967

Register notulen gemeenteraad 8 november 1967 – 25 augustus 1982

Register notulen gemeenteraad 2 november 1982 – 23 februari 1989

Register notulen gemeenteraad 30 maart 1989 – 23 december 1992

³⁰ Niet geraadpleegd; Informatie ontvangen via e-mail van Team Infopunt Erfgoed (Agentschap Onroerend Erfgoed (Leuven)) aan Anne-Mie Havermans, 26 juni 2018.

³¹ Geraadpleegd op 29 maart 2018 en 29 mei 2018 in het gemeentehuis van Boutersem. In de bibliografie werden enkel de registers opgenomen die in de studie werden gebruikt.

³² In het gemeentehuis werd in alle aanwezige registers met notulen van de gemeenteraad (soms met notulen van de vergaderingen van het college van burgemeester en schepenen) voor de periode 22 juli 1824 – 28 december 1964 en de afzonderlijke registers met notulen van het college van burgemeester en schepenen voor de periode 23 januari 1923 – 31 december 1964 systematisch gezocht naar informatie over het kerkhof en de kerkhofmuur. Het register met “Verslagen van de zittingen van de gemeenteraad, 1876-1880” (inv. nr. 2) in het archief van de gemeente Verrijk in het Rijksarchief Leuven werd niet geraadpleegd. (*Inventaris van het archief van de gemeente Verrijk (1812-1915) (toegang 351/43)*) (https://search.arch.be/ead/BE-A0518_112246_110868_DUT) (geraadpleegd op 2 februari 2018)).

³³ In het gemeentehuis werden de registers met notulen van de gemeenteraad van de fusiegemeente Boutersem geraadpleegd voor de periode januari 1965 – 29 augustus 2002. De registers met notulen van het college van burgemeester en schepenen van de fusiegemeente Boutersem werden geraadpleegd voor de periode januari 1965 – 31 december 1976. Er werd enkel naar informatie over het kerkhof en de kerkhofmuur gezocht.

Register notulen gemeenteraad 28 januari 1993 – 24 november 1994

Register notulen gemeenteraad 24 november 1994 – 22 februari 1996

Register notulen gemeenteraad 22 februari 1996 – 30 oktober 1997

Register notulen gemeenteraad 30 oktober 1997 – 24 juni 1999

Register notulen gemeenteraad 7 februari 2002 – 28 augustus 2003

Voor de periode 19 december 2002 t.e.m. 29 juni 2017 werden uittreksels uit het register der beraadslagingen van de gemeenteraad ontvangen i.v.m. reglementen op de begraafplaatsen, hiervan werden in de studie gebruikt:³⁴

- Gemeenteraad 19 december 2002 (punt 11: Reglement voor concessies van graven en grafkelders op de oude kerkhoven)
- Gemeenteraad 27 maart 2003 (punt 10: Reglement voor concessies van graven en grafkelders op de oude kerkhoven: schorsing en intrekking)
- Gemeenteraad 25 september 2003 (punt 9: Reglement voor per 31.12.2014 definitief uitdovende grafconcessies: kennisneming schorsing en handhaving)
- Gemeenteraad 27 december 2007 (punt 16: Politiereglement begraafplaatsen)
- Gemeenteraad 27 december 2007 (punt 18: Reglement voor concessies van graven, columbaria, grondnissen, grafkelders en voor ontgravingen)
- Gemeenteraad 27 februari 2014 (punt 5: Reglement voor concessies van graven, columbaria, grondnissen, grafkelders en voor ontgravingen: aanpassing)
- Gemeenteraad 29 juni 2017 (punt 7: Retributiereglement voor concessies op begraafplaatsen: aanpassing)

INFORMATIE ONTVANGEN VAN GEMEENTE BOUTERSEM

Uittreksel register beraadslagingen gemeenteraad Boutersem 28 december 2006 en offerte IGO Leuven (28 november 2006) i.v.m. werken aan kerkhofmuur (ontvangen via e-mail van Peggy Brees, Administratief Hoofdmedewerker technische dienst en Sylvia Renquin, Diensthoofd personeel en secretariaat aan Anne-Mie Havermans, 30 maart 2018).³⁵

³⁴ Uittreksels aangevraagd o.b.v. lijst bezorgd door gemeentesecretaris en uittreksels ontvangen via e-mail van Krista Meeuwens (secretariaat Boutersem) aan Anne-Mie Havermans, 20 juli 2018; Bijkomend bevatten ook de notulen van de gemeenteraad van 22 mei 2003 informatie i.v.m. het "Reglement voor per 31.12.2014 definitief uitdovende grafconcessies" (stond niet op lijst gemeentesecretaris); De notulen van de gemeenteraad werden tijdens het onderzoek geraadpleegd t.e.m. 29/08/2002 en de notulen van het college van burgemeester en schepenen werden geraadpleegd t.e.m. 31/12/1976, bijgevolg kunnen de registers die niet werden geraadpleegd nog bijkomende informatie i.v.m. het kerkhof van Verrijck bevatten, bovenop de ontvangen uittreksels.

³⁵ IGO Leuven beschikt niet meer over gegevens uit de periode van de werken aan de kerkhofmuur. (informatie ontvangen via e-mail van Isabelle Clerinx, medewerker verkoop & communicatie (IGO Leuven) aan Anne-Mie Havermans, 5 juli 2018).

Plattegrond “Deelgemeente Verrijk – Gemeentelijke begraafplaats. Sectie B nr. 18b” (opgesteld door het studiebureau A. Meurrens, Tienen 12-04-1979) (door Jonas Van Rietvelde, Dienst Burgerzaken ter beschikking gesteld aan Leen Jansen (kerkfabriek) in functie van inventaris Leen Jansen (januari 2018)).

Kopie plattegrond “Deelgemeente Verrijk – Gemeentelijke begraafplaats. Sectie B nr. 18b” (opgesteld door het studiebureau A. Meurrens, Tienen 12-04-1979) (pdf-doc) (door gemeente Boutersem ter beschikking gesteld aan Jean Vandeborne (kerkfabriek)).

Kopie lijst “Gemeentelijke begraafplaats” (Verrijk) (nr. 1-246), s.d. [in pen: 1979 (door Jean Vandeborne geschreven)] (met aantekeningen) (17 pagina’s) (door gemeente Boutersem ter beschikking gesteld aan Jean Vandeborne (kerkfabriek)).³⁶

Begraafplaats Verrijk revisie, s.d. (excel-document) (door Jonas Van Rietvelde, Dienst Burgerzaken ter beschikking gesteld aan Leen Jansen (kerkfabriek) in functie van inventaris Leen Jansen (januari 2018)).

Informatie i.v.m. archief in kelder cultureel centrum meegedeeld door gemeentesecretaris Boutersem aan Anne-Mie Havermans, 29 maart 2018.

Informatie i.v.m. einde concessies ontvangen via e-mail van Xavier Van Opdenbosch (gemeentesecretaris) aan Anne-Mie Havermans, 14 juli 2018.

1.7. Verrijk, Archief kerkfabriek en parochie O.L.V.-Hemelvaart [AKPV]³⁷

Register met o.a. lijkdiensten (1884-1887)

Register met o.a. lijkdiensten (1896-1906)

Register met o.a. lijkdiensten (1907-1915)

Register met o.a. lijkdiensten (1916-1929)

Register met o.a. lijkdiensten (10/02/1939 – 25/05/1945)

³⁶ Bevat volgende informatie: volgnr. – naam – data – bedekking – vergunning. De lijst hoort waarschijnlijk bij de plattegrond van 12/04/1979 met 246 vakjes (= graftekens). Het meest recente jaartal van overlijden is 1978.

³⁷ Geraadpleegd op 4 juli 2018.

Register met o.a. lijkdiensten (14/06/1945 – 26/12/1955)

Register met lijkdiensten (28/02/1956 – 12/03/1966)

Doos “Restauratie 1955-1961”

Omslag “Gemeente Verrijck. Aktie tot behoud van integrale uitweg der pastorie”³⁸

map “Restauratie kerkhofmuur. Uitvoeringsontwerp” opgemaakt door Origin Architecture & Engineering, 30 juni 2012

1.8. Brussel, Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis [KMKG]³⁹

Speciale fondsen centrale bibliotheek

- *Dessins de Puttaert*

karton nr. 711: Lavistekening van de kerk van Verrijck gemaakt door E. Puttaert, 25 augustus 1885

(signatuur: Vertryck 25 aout 85. E. Puttaert)

1.9. Leuven, Universiteitsarchief KU Leuven⁴⁰

- *Archief Richardus Kempeneers*

Doos nr. 1804:

Map 3: Kerk en Leven Verrijck, jg. 14, 1978, nr. 32

Doos nr. 1807:

Map 10: Notities Roosbeekstraat oud deel (o.m. pachthof en kostershuis)

³⁸ Bevat stukken uit de periode 1959-1960 (met uittreksels/ afschriften van oudere stukken).

³⁹ Geraadpleegd door Origin.

⁴⁰ Geraadpleegd door Origin.

1.10. Verrijck, Verzameling Bogaerts - Theys

Album der klokken van Verrijck, november 1955 (met foto's van kerk met stukjes kerkhof)⁴¹

Foto's en prentbriefkaarten met kerk en kerkhof, s.d.⁴²

1.11. Boutersem, Fotoarchief Heemkundige Kring Velpeleven⁴³

Foto ingang kerk – kerkhof, 1973.⁴⁴

Foto zuidzijde en zuidoostzijde kerkhof, s.d. (vóór afbraak en heropbouw kerkhofmuur ca. 2006-2007)

Prentbriefkaart "Verrijck – Pastorij en achterzicht der kerk", s.d. (oostzijde kerk, zoals ze er na restauratie en bouw nieuwe sacristie (ca. 1906) uitzag)

1.12. Brussel, Archief Origin Architecture & Engineering

"Restauratie van de ommuring van het beschermde pastoriëdomein en aangrenzend Kerkhofsteegje van de O.L.V. Hemelvaartkerk te Verrijck – Boutersem. Inplantingsplan O.L.V. Hemelvaartkerk en pastoriëdomein Verrijck. Bestaande toestand" (plan opgemeten en getekend door: Tensen en Huon (Brussel) en plan aangepast en gedetailleerd door: Origin Architecture & Engineering (Brussel)), 31 juli 2013.

Foto's kerkhof, 2010

Foto oorspronkelijk smeedijzeren hek, s.d.

1.13. Inventaris kerkhof Verrijck (Leen Jansen, kunsthistorica)

JANSEN, LEEN, *Inventaris graftekens kerkhof Verrijck (Roosbeeksestraat)*, januari 2018 (word-doc.)⁴⁵

⁴¹ Foto's ter beschikking gesteld door Origin op 2 maart 2018.

⁴² Ingescande foto's ontvangen via e-mail van Jean Vandeborne (kerkfabriek) aan Anne-Mie Havermans, 14 juni 2018 (sommige met informatie over de foto of prentbriefkaart); Ingescande foto's ter beschikking gesteld door Origin op 15 juni 2018.

⁴³ Ontvangen via e-mails van Guido Langendries aan Anne-Mie Havermans, 22 juni 2018 en 3 juli 2018.

⁴⁴ Opgenomen in: ROBERT GEYSENS, 'De kerk van Verrijck – De toren', *Velpeleven*, nr. 2 (1986), pg. 65.

⁴⁵ De inventaris die kunsthistorica Leen Jansen (lid kerkfabriek) opstelde, werd door de kerkfabriek ter beschikking gesteld. De inventaris omvat alle graftekens (174 inv. nrs.; 44 pg.) die zich in december 2017 – januari 2018 op het kerkhof bevonden. Bij het opstellen van de inventaris maakte Leen Jansen gebruik van de plattegrond "Deelgemeente Verrijck – Gemeentelijke begraafplaats. Sectie B nr. 18b" (opgesteld door het studiebureau A. Meurrens, Tienen 12-04-1979) en het Excel-document "Begraafplaats Verrijck revisie" (s.d.) die door Jonas Van Rietvelde, Dienst Burgerzaken ter beschikking werden gesteld. (Informatie i.v.m. opmaak inventaris ontvangen via e-mail van Leen Jansen aan Anne-Mie

Foto's graftekens kerkhof Verrijck gemaakt door Leen Jansen, december 2017 – januari 2018

“Plan met aanduiding verdwenen graven”, januari 2018 (pdf-doc.) (bewerking door Leen Jansen van: Plattegrond “Deelgemeente Verrijck – Gemeentelijke begraafplaats. Sectie B nr. 18b” (opgesteld door het studiebureau A. Meurrens, Tienen 12-04-1979) (door Jonas Van Rietvelde, Dienst Burgerzaken ter beschikking gesteld aan Leen Jansen (kerkfabriek) in functie van inventaris Leen Jansen (januari 2018)) -> bewerkt door Leen Jansen in januari 2018 in functie van inventaris (rode vakjes = graf niet aanwezig en zwarte vakjes = toegevoegd).⁴⁶

1.14. Archeologisch onderzoek All-Archeo

REYNS, NATASJA en VAN CELST, MARJOLEIN, *Archeologische opgraving Verrijck (Boutersem) – O.L.V. Hemelvaartkerk Roosbeeksestraat* (Rapporten All-Archeo bvba 171), Bornem, 2013.

1.15. Verzameling Anne-Mie Havermans

Catalogi van handelaar Marcel Choux met bronzen van beeldhouwer Sylvain Norga, Brussel, meestal s.d.

1.16. Archief Epitaaf vzw

Foto kerkhof Laken, 1870

1.17. Informatie ontvangen van derden

Informatie i.v.m. militaire oorlogsdoden en oud-strijders WOI en WOII meegedeeld via e-mail van Freddy Stillaert (voorzitter Nationale Strijdersbond Boutersem) aan Anne-Mie Havermans, 12 juli 2018.

Havermans, 24 juni 2018). Bij de opmaak van de Access-databank bij dit beheersplan werden enkel de opschriften van de voor het beheersplan geselecteerde en in de Access-databank ingevoerde graftekens nagekeken en aangepast/aangevuld waar nodig of mogelijk. De overige opschriften die in de inventaris van Leen Jansen werden opgenomen, werden niet nagekeken.

⁴⁶ De rode vakjes op het plan kunnen best worden nagekeken, vermits ze niet allemaal correct werden aangebracht.

2. Wetten, decreten en reglementen

20 juli 1971 – *Wet op de begraafplaatsen en de lijkbezorging (tekstbijwerking tot 13-05-2014)* (www.ejustice.just.fgov.be/cgi_loi/change_lg.pl?language=nl&la=N&cn=1971072030&table_name=wet).

16 januari 2004 - *Decreet op de begraafplaatsen en lijkbezorging (tekstbijwerking tot 06-03-2017)* (www.ejustice.just.fgov.be/cgi_loi/change_lg.pl?language=nl&la=N&cn=2004011633&table_name=wet).

14 mei 2004 - *Besluit van de Vlaamse regering tot organisatie, inrichting en beheer van begraafplaatsen en crematoria (tekstbijwerking tot 23-12-2016)* (www.ejustice.just.fgov.be/cgi_loi/change_lg.pl?language=nl&la=N&cn=2004051438&table_name=wet).

Omzendbrief BA-2006/03 betreffende de toepassing van het decreet van 16 januari 2004 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging en de uitvoeringsbesluiten, 10 maart 2006 (<https://codex.vlaanderen.be/Portals/Codex/documenten/1016897.html>).

8 februari 2013 - *Decreet houdende duurzaam gebruik van pesticiden in het Vlaamse Gewest (tekstbijwerking tot 07-07-2017)* (www.ejustice.just.fgov.be/cgi_loi/change_lg.pl?language=nl&la=N&cn=2013020801&table_name=wet).

28 oktober 2016 - *Decreet houdende wijziging van het decreet van 16 januari 2004 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging* (www.ejustice.just.fgov.be/cgi_loi/change_lg.pl?language=nl&la=N&cn=2016102812&table_name=wet).

Begraafplaatsen en lijkbezorging (<http://lokaalbestuur.vlaanderen.be/patrimonium/begraafplaatsen-en-lijkbezorging>) (geraadpleegd op 11 april 2018).

Subsidie voor de ondersteuning van het onderhoud van waardevolle gebouwen en klein historisch erfgoed in beheer van openbare besturen (www.vlaamsbrabant.be/vrije-tijd-cultuur/erfgoed/monumentenzorg/subsidie-waardevolle-gebouwen/index.jsp) (geraadpleegd op 13 juli 2018).

3. Secundaire literatuur

ALGEMEEN

CELIS, MARCEL en HAVERMANS, ANNE-MIE, 'Norga: terug van weggeweest', *Periodiek Epitaaf*, jg. 20, nr. 3 (2006), pg. 3-9.

CELIS, MARCEL, 'Funerair erfgoed in België – Funeraire archeologie in Vlaanderen', in: *Een introductie tot de zorg voor het funerair erfgoed. Verslagboek zesde ontmoetingsdag van de Vlaamse Contactcommissie Monumentenzorg, 20 en 21 maart 1999 – Prometheuscentrum, Schoonselhof, Antwerpen – Wilrijk*, Brussel, 1999, pg. 23-31.

COOMANS, THOMAS, 'Vlaamse en Brusselse monumenten in het plannenfonds van het repertorium van het cultureel bezit', *Monumenten & landschappen*, jg. 11, nr. 1 (1992), pg. 46-57.

DE POORTER, PATRICK, 'Juridische aspecten van het Funerair Erfgoed: beperkingen en mogelijkheden', in: *Een introductie tot de zorg voor het funerair erfgoed. Verslagboek zesde ontmoetingsdag van de Vlaamse Contactcommissie Monumentenzorg, 20 en 21 maart 1999 – Prometheuscentrum, Schoonselhof, Antwerpen – Wilrijk*, Brussel, 1999, pg. 33-49.

DECONINCK, ELS, HAVERMANS, ANNE-MIE, MAZEURE, NICOLAS en PAUWELS, MICHEL red., *Inventarisatie, beheer en herwaardering van plattelandskerkhoven in Vlaams-Brabant. Draaiboek*, herwerkte editie, Leuven, 2017.

HAVERMANS, ANNE-MIE, 'Verenigingsleven op de begraafplaats', in: JAN ROBERT red., *Schoonselhof Nu! Een eigentijdse visie op de Antwerpse necropool*, Antwerpen, 2005, pg. 69-88.

MAEKELBERG, DJANGO, SCHEIRLINCKX, GEERT en VAN LAAR, BIRGIT red., *Onderhoud van funerair erfgoed*, Monumentenwacht Vlaanderen, 2011.⁴⁷

⁴⁷ Raadpleegbaar via: www.monumentenwacht.be/publicaties/onderhoud-van-funerair-erfgoed.

VERTRIJK

COOMANS, THOMAS, *Les plans de monuments belges rassemblés par le service du Répertoire des biens culturels (1952-1960) et conservés aux Musées Royaux d'Art et d'Histoire à Bruxelles* (Fonds conservés hors des archives de l'État 2), Brussel, 1992.

GEYSENS, ROBERT, 'De kerk van Vertrijk – De toren', *Velpelven*, nr. 2 (1986), pg. 65-76.

4. Databanken

4.1. Agentschap Onroerend Erfgoed

AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2018: *Parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw en Sint-Lucia met kerkhof* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/41587> (geraadpleegd op 25 maart 2018).

AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2018: *Pastorie Onze-Lieve-Vrouw-Hemelvaartparochie* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/41590> (geraadpleegd op 27 juni 2018).

AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2018: *Sint-Luciakapel* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/209094> (geraadpleegd op 27 juni 2018).

Parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw-Hemelvaart (Beschermd monument van 26-11-1942 tot heden) (<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/764>) (geraadpleegd op 28 maart 2018).

Parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw-Hemelvaart met kerkhof: kerkhof (Beschermd monument van 18-02-2011 tot heden) (<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/77>) (geraadpleegd op 28 maart 2018).

Parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw en Sint-Lucia (Vastgesteld bouwkundig erfgoed van 14-09-2009 tot heden) (<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/33525>) (geraadpleegd op 28 maart 2018).

Gebouwen en landschap De Ledeberg (<https://besluiten.onroerenderfgoed.be/besluiten/50>).⁴⁸

Pastorie met omgeving, kerkhof met omgeving en Sint-Luciakapel (<https://besluiten.onroerenderfgoed.be/besluiten/4802>).⁴⁹

Besluit houdende vaststelling van de inventaris van het bouwkundig erfgoed en vastgestelde lijst (28/11/2014) (<https://besluiten.onroerenderfgoed.be/besluiten/5825>) (geraadpleegd op 24 mei 2018).

⁴⁸ Nr. 50: Besluit secretaris-generaal ministerie van Openbaar onderwijs (Marcel Nyns), 28 november 1942.

⁴⁹ Nr. 4802: Ministerieel besluit houdende bescherming als monument van het kerkhof van de O.-L.-V. Hemelvaartkerk, de voormalige pastorie en de Sint-Luciakapel te Boutersem (Verrijck) (Geert Bourgeois), 18 februari 2011.

4.2. Belgian War Dead Register (War Heritage Institute, Brussel)

Belgian War Dead Register (www.wardeadregister.be/nl) (geraadpleegd op 20 juli 2018).

Aime Emiel Pierre Duerinckx (www.wardeadregister.be/nl/dead-person?idPersonne=17230) (geraadpleegd op 20 juli 2018).⁵⁰

Edouard Joséphy (www.wardeadregister.be/nl/dead-person?idPersonne=24310) (geraadpleegd op 23 juli 2018).⁵¹

Jean Gustave Logist (www.wardeadregister.be/nl/dead-person?idPersonne=27645) (geraadpleegd op 23 juli 2018).⁵²

Philip Leonard Van Laer (www.wardeadregister.be/nl/dead-person?idPersonne=42796) (geraadpleegd op 20 juli 2018).⁵³

4.3. Erfgoedplus

- *Collectie Onze-Lieve-Vrouw Hemelvaartkerk, Verrijck*

In de kerk:

Inv. nr. 6: Twee gedenkplaten WOI (Erfgoedplus.be ID: <http://www.erfgoedplus.be/details/KF.objecten.1301051868780246995420>) (laatst gewijzigd: 29/09/2011).⁵⁴

Inv. nr. 22: Grafsteen van Egidius Vleminckx (+1729) en Magdalena Van Montenaecken (+1750) en hun zonen Martinus (+1748), Franciscus (+1749) en Guilielmus (+1752) (Erfgoedplus.be ID: <http://www.erfgoedplus.be/details/KF.objecten.1301473522815217374707>) (laatst gewijzigd: 03/10/2011).⁵⁵

Inv. nr. 26: Grafsteen van Mathias Vleminckx (+1660) en Maria de Beaulis (+1686) (Erfgoedplus.be ID: <http://www.erfgoedplus.be/details/KF.objecten.1304062339000-1441989682>) (laatst gewijzigd: 06/10/2011).⁵⁶

⁵⁰ Met fiche Dienst oorlogsgraven.

⁵¹ Met fiche Dienst oorlogsgraven en portretfoto.

⁵² Met fiche Dienst oorlogsgraven en portretfoto (plaats herbegraving: Grimde Pastorijstraat Sint Pieterskerk necropolis).

⁵³ Met fiche Dienst oorlogsgraven.

⁵⁴ Foto CRKC/Stefanie van der Zweth, 08/03/2011.

⁵⁵ Foto CRKC/Stefanie van der Zweth, 08/03/2011.

⁵⁶ Foto CRKC/Stefanie van der Zweth, 10/03/2011.

Inv. nr. 32: Grafsteen van Pauwels Uytterhelicht (+1527) en Catelijne vander Hoffstadt (+1552) (Erfgoedplus.be ID: <http://www.erfgoedplus.be/details/KF.objecten.13040614856681705948971>) (laatst gewijzigd: 06/10/2011).⁵⁷

Inv. nr. 45: Grafsteen van Hendrick van lanen (+1557) (Erfgoedplus.be ID: <http://www.erfgoedplus.be/details/KF.objecten.1304062041385-1498742893>) (laatst gewijzigd: 11/10/2011).⁵⁸

Inv. nr. 65: Grafsteen van Bartholomeus Vander Ee (+1503) en echtgenote Kateline 't Serclaes (+1519) en zoon Jan Vander Ee (+1544) en echtgenote Margriete Roloffs (+1541) (Erfgoedplus.be ID: <http://www.erfgoedplus.be/details/KF.objecten.1304060783503-316777621>) (laatst gewijzigd: 30/05/2011).⁵⁹

Inv. nr. 93: Etsplaat voor bedevaartvaantje en papieren afdruk (koper, papier) (met tekst: D' H: LUCIA PATRONERSSE TEGEN ALLE BLOED QUAELN EN QUAEDE OOGEN RUSTENDE TOT VERTRYCK. 1788.), productiedatum en -nota: 1788 (drukplaat), 1988 (ets) (Erfgoedplus.be ID: <http://www.erfgoedplus.be/details/KF.objecten.1303118425860-1392479304>) (laatst gewijzigd: 11/10/2011).⁶⁰

Tegen de kerkgevel (buitenzijde):⁶¹

Inv. nr. 158: Grafmonument Joannes Hembrechts (1799-1864) en echtgenote Anna Catharina Van Laer (1798-1882) (Erfgoedplus.be ID: <http://www.erfgoedplus.be/details/KF.objecten.1304063556446-788447900>) (laatst gewijzigd: 11/10/2011).⁶²

Inv. nr. 159: Grafmonument Guillemus Van Laer (1799-1887) (Erfgoedplus.be ID: <http://www.erfgoedplus.be/details/KF.objecten.130406391366929725247>) (laatst gewijzigd: 11/10/2011).⁶³

Inv. nr. 160: Grafmonument Gregorius Gellens (+1844) en echtgenote Victoria Hensuens (+1862) (Erfgoedplus.be ID: <http://www.erfgoedplus.be/details/KF.objecten.1304064225643-367642236>) (laatst gewijzigd: 11/10/2011).⁶⁴

⁵⁷ Foto KIK 1975; Foto CRKC/Stefanie van der Zweth, 10/03/2011.

⁵⁸ Foto KIK 1975; Foto CRKC/Stefanie van der Zweth, 10/03/2011.

⁵⁹ Foto KIK 1975; Foto CRKC/Stefanie van der Zweth, 10/03/2011.

⁶⁰ Foto KIK 1975; Foto 15/03/2011.

⁶¹ In deze bronverwijzingen werd de identificatie uit Erfgoedplus overgenomen, een aantal namen en opschriften konden tijdens het onderzoek worden bijgestuurd en aangevuld.

⁶² Foto CRKC/Stefanie van der Zweth, 17/03/2011.

⁶³ Foto CRKC/Stefanie van der Zweth, 17/03/2011.

⁶⁴ Foto CRKC/Stefanie van der Zweth, 17/03/2011.

Inv. nr. 161: Grafmonument Louis Fontaine (1828-1892) en kleinzoon Fernand Omer Joseph Coyon (+1903) (Erfgoedplus.be ID: <http://www.erfgoedplus.be/details/KF.objecten.1304064528477-918009810>) (laatst gewijzigd: 11/10/2011).⁶⁵

Inv. nr. 162: Grafmonument F. Egellens (1851-?) (Erfgoedplus.be ID: <http://www.erfgoedplus.be/details/KF.objecten.13040650071181466068205>) (laatst gewijzigd: 11/10/2011) [= F.E. Gellens].⁶⁶

Inv. nr. 163: Grafmonument (arduinen grafmonument in frontonvorm met kruisbekroning en centraal de inscriptie (de opschriften en de inscripties zijn nauwelijks leesbaar) (Erfgoedplus.be ID: <http://www.erfgoedplus.be/details/KF.objecten.13040652947961746203910>) (laatst gewijzigd: 21/06/2011).⁶⁷

Inv. nr. 195: Grafsteen E.H. Eduardus (1846-1896) (Erfgoedplus.be ID: <http://www.erfgoedplus.be/details/KF.objecten.1304087865676-1792549127>) (laatst gewijzigd: 11/10/2011).⁶⁸

Inv. nr. 196: Grafsteen van Guillaume Joseph Scheys (1802-1874) en echtgenote Anne Marie Stroobants (1821-1895) (Erfgoedplus.be ID: <http://www.erfgoedplus.be/details/KF.objecten.1304088239898-163651891>) (laatst gewijzigd: 21/06/2011).⁶⁹

Inv. nr. 197: Grafsteen van E.H. Norbertus Scheys (+1864) (Erfgoedplus.be ID: <http://www.erfgoedplus.be/details/KF.objecten.1304088602715684259841>) (laatst gewijzigd: 21/06/2011).⁷⁰

Inv. nr. 198: Grafsteen ? (1859-1933) en echtgenote Th. Henskens (1859-1920) (Erfgoedplus.be ID: <http://www.erfgoedplus.be/details/KF.objecten.13040888798621371350353>) (laatst gewijzigd: 11/10/2011).⁷¹

Inv. nr. 199: Grafsteen van Aloysius Van Laer (1835-1916) en echtgenote [Pelagiva] Thielens (1848-1929) (Erfgoedplus.be ID: <http://www.erfgoedplus.be/details/KF.objecten.13040892527881231667284>) (laatst gewijzigd: 21/06/2011).⁷²

⁶⁵ Foto CRKC/Stefanie van der Zweth, 17/03/2011.

⁶⁶ Foto CRKC/Stefanie van der Zweth, 17/03/2011.

⁶⁷ Foto CRKC/Stefanie van der Zweth, 17/03/2011.

⁶⁸ Foto CRKC/Annemie Van Dyck, 19/04/2011.

⁶⁹ Foto CRKC/Annemie Van Dyck, 19/04/2011.

⁷⁰ Foto CRKC/Annemie Van Dyck, 19/04/2011.

⁷¹ Foto CRKC/Annemie Van Dyck, 19/04/2011.

⁷² Foto CRKC/Annemie Van Dyck, 19/04/2011.

Inv. nr. 200: Grafzerk met grafteken van Constant Stroobants (1873-1920) en Clotilde Coujon (1881-1926) (Erfgoedplus.be ID: <http://www.erfgoedplus.be/details/KF.objecten.1304089529857-832645754>) (laatst gewijzigd: 21/06/2011).⁷³

Inv. nr. 201: Gedenkteken voor Jeanne Noé (1899-1923) (Erfgoedplus.be ID: <http://www.erfgoedplus.be/details/KF.objecten.13040899102981905657030>) (laatst gewijzigd: 11/10/2011).⁷⁴

- *Collectie bedevaartvaantjes documentatiecentrum provincie Vlaams-Brabant (Leuven)*⁷⁵

Inv. nr. 117: Bedevaartvaantje, Sint-Lucia, Verrijck (papier, handgekleurd) (met tekst: D' H: LUCIA PATRONERSSE TEGEN ALLE BLOED QUAELN EN QUAEDE OOGEN RUSTENDE TOT VERTRYCK. 1788.), productiedatum: 1801-1900 (Erfgoedplus.be ID: <http://www.erfgoedplus.be/details/KF.objecten.1453120839666-1861063634>) (laatst gewijzigd: 5/10/2016).⁷⁶

Naar de vaantjes! (www.erfgoedplus.be/thema/naar-de-vaantjes) (geraadpleegd op 27 juni 2018).

- *Virtuele collectie bedevaartvaantjes Vlaams-Brabant*

Inv. nr. 10: Bedevaartvaantje, Sint-Lucia, Verrijck (papier) (met tekst: D' H: LUCIA PATRONERSSE TEGEN ALLE BLOED QUAELN EN QUAEDE OOGEN RUSTENDE TOT VERTRYCK. 1788.), productiedatum: 1988 (Erfgoedplus.be ID: <http://www.erfgoedplus.be/details/KF.objecten.1459334911772-388676636>) (laatst gewijzigd: 04/04/2016).⁷⁷

4.4. Geopunt Vlaanderen (www.geopunt.be)

Villaret kaarten (1745-1748)

Ferraris kaarten (1771-1778)/ Kabinetskaart der Oostenrijkse Nederlanden en het Prinsbisdom Luik (1777)

⁷³ Foto CRKC/Annemie Van Dyck, 19/04/2011.

⁷⁴ Foto CRKC/Annemie Van Dyck, 19/04/2011.

⁷⁵ Bedevaartvaantje ook opgenomen in Virtuele collectie bedevaartvaantjes Vlaams-Brabant.

⁷⁶ Productienota: model: 1788 Vertryck. Belle taille douce son signée, datée 1788. Exemplaire original et peint; Documentatie: (L62) (Type 1788 nummer 2 met banderol) Philippen J., De Oostbrabantse bedevaartvaantjes van voor 1850, Langemark, s.d. (p. 105); Foto: Kurt Vandekerckhove, 14/01/2016.

⁷⁷ Uit collectie Guido Langendries (Boutersem); Opschriften: bijschriften met de hand schrijven rechts van vaantje op blad. Tekst: "Verrijcks – Kunstpatrimonium - 1988 / [reliëfstempel] / Wellens A. Interpretatie: Handgedrukte etsen atelier Wellens Antwerpen; Foto 30/03/2016; Productienota: model: kopergravure uit 1788; Documentatie: Van der Linden R., Bedevaartvaantjes. Volksdevotie rond 200 heiligen op 1000 vaantjes, Brugge, Tabor, 1986 (L62) (Type 1788 nummer 2 met banderol).

Atlas der Buurtwegen (1841/ 1843-1845)⁷⁸

Luchtfoto 1979-1990, 2000-2003, 2017

Basiskaart GRB (2017)

4.5. Koninklijk Instituut voor het Kunstpatrimonium [KIK]

© KIK-IRPA, Brussel⁷⁹

KIK [fotograaf onbekend], *Kerk O.L. Vrouw Hemelvaart (Verrijck) – Naar het koor, objectnummer: 5100 - cliché: M219993*, 1975 (<http://balat.kikirpa.be/object/5100>) (geraadpleegd op 28 mei 2018). [= westzijde kerk en kerkhofmuur]

KIK [fotograaf onbekend], *Kerk O.L. Vrouw Hemelvaart (Verrijck) – Drukplaat bedevaartvaantje (met H. Lucia) (koper), objectnummer: 5120 – cliché: M232041*, 1975 (<http://balat.kikirpa.be/object/5120>) (geraadpleegd op 28 mei 2018) (zwart/ wit negatief).⁸⁰

KIK [fotograaf onbekend], *Kerk O.L. Vrouw Hemelvaart (Verrijck) – Grafsteen Pauwels Uyterhellicht +1527 en echtgenote Catelijne vander Hoffstadt +1552 en zoon en diens echtgenote Clara Huytens, objectnummer: 5164 – cliché: M232002*, 1975 (<http://balat.kikirpa.be/object/5164>) (geraadpleegd op 28 mei 2018).

KIK [fotograaf onbekend], *Kerk O.L. Vrouw Hemelvaart (Verrijck) – Grafsteen Bartholomeus Vander Ee +1503 en echtgenote Kateline 't Serclaes +1519 en zoon Jan Vander Ee +1544 en echtgenote Margriete Roloffs +1541, objectnummer: 5166 – cliché: M232014*, 1975 (<http://balat.kikirpa.be/object/5166>) (geraadpleegd op 28 mei 2018).

⁷⁸ De Atlassen der Buurtwegen werden in de periode 1843-1845 opgemaakt in uitvoering van de wet van 10 april 1841. (*Atlas der Buurtwegen*, 19 december 2014 (www.geopunt.be/catalogus/datasetfolder/8264f16f-45d2-4eae-bc77-f003c7830b20)).

⁷⁹ Informatie i.v.m. reproductie bij elke foto op website KIK: 1. Privé-gebruik (vb. onuitgegeven thesis): bij elke foto "© KIK-IRPA, Brussel" vermelden; 2. Publicatie met educatieve en/of wetenschappelijke doeleinden (publicatie zonder commerciële inslag): toelating tot reproductie aanvragen bij KIK (met vrijstelling van betaling reproductierechten), bij elke foto "© KIK-IRPA, Brussel" vermelden, bij gebruik op een website link maken naar www.kikirpa.be, binnen 30 dagen na uitgave exemplaar publicatie aan KIK bezorgen; 3. Commercieel gebruik: toelating tot reproductie aanvragen bij KIK (met betaling reproductierecht van 30,00 euro per foto), bij elke foto "© KIK-IRPA, Brussel" vermelden, bij gebruik op een website link maken naar www.kikirpa.be, exemplaar publicatie aan KIK bezorgen; 4. Foto's van kunstwerken: soms aanvraag tot reproductie bij instelling of persoon die auteursrecht bezit (is verplicht tot 70 jaar na dood kunstenaar) (op website KIK aangegeven bij foto door vermelding copyright en naam rechthebbende(n)).

⁸⁰ Ook opgenomen in Erfgoedplus (met foto KIK 1975): <http://www.erfgoedplus.be/details/KF.objecten.1303118425860-1392479304>; Drukplaat met tekst: D' H: LUCIA PATRONERSSE TEGEN ALLE BLOED QUALEN EN QUAEDEN OOGEN RUSTENDE TOT VERTRYCK. 1788.

KIK [fotograaf onbekend], *Kerk O.L. Vrouw Hemelvaart (Verrijk) – Grafsteen Hendrick van Lanen + 1557*, objectnummer: 5169 – cliché: M232019, 1975 (<http://balat.kikirpa.be/object/5169>) (geraadpleegd op 28 mei 2018).

PUTTAERT, EMILE (1829-1901) (http://balat.kikirpa.be/peintres/Detail_notice.php?id=4374).⁸¹

4.6. Namenlijst In Flanders Fields Museum (Ieper)

De Namenlijst (www.inlandersfields.be/nl/namenlijst) (geraadpleegd op 20 juli 2018).

Aime Emiel Pierre Duerinckx (www.inlandersfields.be/nl/namenlijst) (geraadpleegd op 20 juli 2018).

Edouard Joséphy (www.inlandersfields.be/nl/namenlijst) (geraadpleegd op 20 juli 2018).

Jean Gustaaf Logist (www.inlandersfields.be/nl/namenlijst) (geraadpleegd op 20 juli 2018).

Philip Leonard Van Laer (www.inlandersfields.be/nl/namenlijst) (geraadpleegd op 20 juli 2018).

4.7. ODIS

Annelies Nevejans en Krista Maes. Pieter Langerock. In: *ODIS*. Record last modified date: 8 maart 2016. Available from World Wide Web: http://www.odis.be/lnk/PS_53050.

Erik Meeussen en Patricia Quaghebeur. Richard Kempeneers. In: *ODIS*. Record last modified date: 14 januari 2014. Available from World Wide Web: http://www.odis.be/lnk/PS_15388.

Erik Meeussen. Eduardus Ennekens. In: *ODIS*. Record last modified date: 16 januari 2015. Available from World Wide Web: http://www.odis.be/lnk/PS_125748.

Erik Meeussen. Norbertus Scheys. In: *ODIS*. Record last modified date: 23 april 2016. Available from World Wide Web: http://www.odis.be/lnk/PS_130998.

Kristien Suenens. Congregatie van de Zusters van Liefde van de H. Vincentius a Paulo, Leuven (1794-heden). In: *ODIS*. Record last modified date: 13 oktober 2015. Available from World Wide Web: http://www.odis.be/lnk/OR_16544.

⁸¹ Uit: Dictionnaire des peintres belges.

5. Websites

ALGEMEEN

Atlas der Buurtwegen, 19 december 2014 (www.geopunt.be/catalogus/datasetfolder/8264f16f-45d2-4eae-bc77-f003c7830b20).

De Coene, K., Ongena, T., Stragier, F., Vervust, S., Bracke, W. & De Maeyer, P. (2012). *Ferraris, the legend. The Cartographic Journal*, vol. 49 (1), pp. 30-42 (<https://biblio.ugent.be/publication/2116980/file/6770945.pdf>).

Ferraris kaart - Kabinetskaart der Oostenrijkse Nederlanden en het Prinsbisdom Luik, 1771 – 1778 (<http://www.geopunt.be/catalogus/datasetfolder/2d7382ea-d25c-4fe5-9196-b7ebf2dbe352>) (geraadpleegd op 27 juni 2018).

Kaart van Ferraris (Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden) (http://belgica.kbr.be/nl/coll/cp/cpFerraris_nl.html) (geraadpleegd op 5 maart 2018).

Kadastraal percelenplan (fiscale versie 01.01.2018) (https://ccff02.minfin.fgov.be/cadgisweb/?local=nl_BE).⁸²

‘Ken je onze archivaris al?’, *Informatieblad voor Lubbeek, Linden, Pellenberg en Binkom*, maart-april 2009, pg. 10-11 (raadpleegbaar via: https://ecitydoc.com/download/info-lubbeek_pdf).⁸³

Villaretkaart, 20 mei 2017 (www.geopunt.be/catalogus/datasetfolder/8/81b18f6d-975c-424a-bbca-653371693409).

VERTRIK EN BOUTERSEM

Begraafplaats Willebringen (Willebringsestraat) (<https://nl.billiongraves.com/cemetery/BE-3370-Willebringen-begraafplaats/281641>) (geraadpleegd op 3 juli 2018).

⁸² CadGIS versie R 2.2.09 van de Federale Overheidsdienst Financiën.

⁸³ Informatie i.v.m. geestendrempel.

Begraafplaatsen, locaties (www.boutersem.be/product/21/begraafplaatsen-locaties) (geraadpleegd op 3 juli 2018).

Begraafplaatsen, reglement (www.boutersem.be/product/22/begraafplaatsen-reglement) (geraadpleegd op 17 juli 2018).⁸⁴

Boutersem en zijn deelgemeenten (www.velpeleven.be/index.php/deelgemeenten.html) (geraadpleegd op 28 maart 2018).

Kerksite Verrijck krijgt grondige facelift, 9 juli 2013 (www.nieuwsblad.be/cnt/blbbi_20130701_001).

⁸⁴ "Reglement voor concessies van graven, columbaria, grondnissen, grafkelders en voor ontgravingen", s.d.; "Politieverordening op de begraafplaatsen", s.d.

6. Mondelinge informatie

Informatie i.v.m. het kerkhof meegedeeld door Jean Vandeborne aan Anne-Mie Havermans tijdens rondgang op het kerkhof, 4 juli 2018.

7. Foto's

Foto's Anne-Mie Havermans kerkhof Vertrijk: 2 februari 2018, 29 mei 2018, 4 juli 2018.⁸⁵

⁸⁵ In de Access-databank werden foto's toegevoegd die op 2 februari 2018 en 4 juli 2018 werden genomen, alsook foto's die gemaakt werden door Leen Jansen in december 2017 – januari 2018.